

KU 117/15

Warszawa, 23 kwietnia 2015 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

SSOzsa-jż-0700- 12/15 (863)

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP**

Szanowny Panie Przewodniczący,

Odpowiadając na pismo z dnia 30 marca 2015 r., znak: BPS/KU-034/851/2/15, dotyczące rozpoczęcia prac nad inicjatywą ustawodawczą przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (druk senacki nr 851), przekazuję w załączeniu opinię do przedmiotowego projektu wraz z oceną skutków finansowych wejścia w życie projektowanej ustawy.

Załącz. 2

Tadeusz Nalewajk
Zm. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Nalewajk

Opinia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników
(druk senacki nr 851)

Projekt zawiera rozwiązania zmierzające do rozszerzenia katalogu podmiotów objętych ubezpieczeniem emerytalno-rentowym rolników o osoby – byłych rolników i domowników, którzy nabyli prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych albo do zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, jeżeli bezpośrednio przed nabyciem prawa do tego świadczenia podlegali ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy. Na podstawie dotychczasowych przepisów ww. świadczeniobiorcy- byli rolnicy lub domownicy, tracili prawo do ubezpieczenia społecznego rolników, ponieważ warunkiem nabycia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna (tzw. świadczeń opiekuńczych) jest obowiązek zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w tym gospodarstwie, co wiąże się z utratą statusu rolnika lub domownika.

Na gruncie obowiązujących przepisów osoby uprawnione do ww. świadczeń opiekuńczych organ wypłacający te świadczenia (tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta) zgłasza te osoby do ubezpieczenia w ZUS i opłaca za nie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W projekcie proponuje się, aby za byłych rolników i domowników, którzy nabyli prawo do świadczeń opiekuńczych wójt (burmistrz lub prezydent miasta) opłacał składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe do KRUS.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozytywnie ocenia senacki projekt ustawy w zakresie realizacji celu i proponowanych rozwiązań, które są zbieżne z postulatami i oczekiwaniami środowiska rolniczego. Jednocześnie jednak MRiRW uważa, że projekt wymaga dopracowania pod względem merytorycznym oraz legislacyjnym dla zachowania spójności z obowiązującymi zasadami regulującymi funkcjonowanie systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

Pod względem merytorycznym w projekcie należy wprowadzić zmiany polegające na:

- 1) Pozostawieniu byłemu rolnikowi i domownikowi, nabywającemu prawo do świadczenia opiekuńczego możliwości wyboru w którym systemie – powszechnym (w ZUS), czy w rolnym (w KRUS) - chciałby podlegać ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu w okresie pobierania tego świadczenia. W projekcie proponuje się bowiem obowiązkowość ubezpieczenia w KRUS dla takich osób.
- 2) Ustaleniu wysokości składki ubezpieczeniowej, którą wójt (burmistrz lub prezydent miasta) będzie zobowiązany do opłacania za beneficjenta świadczenia opiekuńczego do KRUS, według zasady obowiązujących w systemie ubezpieczenia społecznego rolników (tj. w wysokości 10% emerytury podstawowej miesięcznie). W projekcie proponuje się bowiem adaptację zasady opłacania składek obowiązującą w ZUS, przy czym określa się wyłącznie podstawę wymiaru tej składki nie regulując jednocześnie jej stopy procentowej.
- 3) Wykreśleniu z projektu art. 2, w którym w sposób nieprecyzyjny proponuje się wprowadzić zasadę o zaliczaniu okresu dotychczas pobieranego świadczenia opiekuńczego, za który opłacone zostały składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe do ZUS, do niedookreślonego okresu ubezpieczenia społecznego rolników. Okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników, czyli staż ubezpieczeniowy rolniczy (jego długość) zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ma znaczenie przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego takich jak: renty i emerytury (w tym wcześniejszej i częściowej). Z tym, że w przypadku ustalania prawa do renty staż ubezpieczeniowy rolniczy (emerytalno-rentowy) można uzupełniać stażem innego ubezpieczenia (w ZUS), natomiast w przypadku emerytury, aktualnie obowiązujące przepisy to wykluczają. Wynika to z obowiązującej zasady, że prawo do emerytury ZUS i KRUS ustalają niezależnie tylko za własne okresy ubezpieczeniowe, a w razie zbiegu prawa do tak ustalonych świadczeń, do wypłaty uprawnionemu przysługują obie emerytury niezależnie z ZUS i z KRUS. Zasada ta obowiązuje od 2009 r. kiedy to rozpoczęły się wypłaty emerytur ze zreformowanego systemu emerytalnego ZUS. Nie jest uzasadnione wprowadzanie wyjątku w tym obszarze, gdyż wymagałoby to głębszej ingerencji w przepisy regulujące zasady emerytalne i to nie tylko w systemie rolnym, ale również powszechnym. Musiałyby być to szersze zmiany legislacyjne o charakterze ustrojowo-reformatorskim, regulujące na nowo prawo, wysokość i wypłatę świadczeń emerytalnych zbiegowych z różnych systemów ubezpieczeniowych. W obecnej sytuacji prawnej, kiedy to emerytury rolnicze nadal oparte są na zdefiniowanym świadczeniu, podczas gdy emerytury z ZUS (z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) na zdefiniowanej

składce, podejmowanie próby unormowania tego problemu na gruncie niniejszego projektu nie jest możliwe i racjonalne.

Zamiast regulacji zawartej w art. 2 proponuje się wprowadzenie przepisu przejściowego mającego na celu umożliwienie powrotu do ubezpieczenia w KRUS osobom pobierającym obecnie świadczenie opiekuńcze (tj. świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna) i ubezpieczonym z tego tytułu w ZUS, a które bezpośrednio przed nabyciem prawa do świadczenia były rolnikami lub domownikami, podlegającymi ubezpieczeniu w KRUS. Dla osób, które się zdecydują skorzystać z tej możliwości, powrót do ubezpieczenia w KRUS powinien następować na bieżąco na wniosek zainteresowanego. Czas na podjęcie decyzji w tej sprawie przez zainteresowanego nie powinien być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Ponadto projekt wymaga wprowadzenia dodatkowych regulacji, także w postaci zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych umożliwiających:

- wzajemną wymianę informacji między KRUS a organem właściwym (wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta) w sprawie przyzwania i wypłaty świadczeń opiekuńczych oraz finansowania składek za osoby uprawnione.
- złożenie wójtowi (burmistrzowi lub prezydentowi miasta) przez rolnika i domownika oświadczenia w sprawie wyboru ubezpieczenia (ZUS czy KRUS) wraz z oświadczeniem o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej i pracy w gospodarstwie rolnym, które powinny stanowić integralną część wniosku o ustalenie prawa do świadczenia opiekuńczego.

Reasumując, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi opowiada się za podjęciem dalszych prac przez Parlament nad przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników po uwzględnieniu powyższych uwag oraz dopracowaniu projektu pod względem legislacyjnym.

PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nalewajk

**Ocena skutków finansowych wejścia w życie projektowanej ustawy o zmianie ustawy
o ubezpieczeniu społecznym rolników (druk senacki 851)**

I. Szacowana kwota wydatków na składki emerytalno-rentowe do KRUS za osoby (byłych rolników i domowników), uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna

Założenia: KRUS szacuje, że miesięczna liczba ubezpieczonych w KRUS osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek na opiekuna (byłych rolników i domowników) wynosić będzie około 6 300 osób. Szacunek przyjęto na podstawie informacji z OR KRUS o liczbie osób wyłączonych z ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 15.05.2014 r. do 31 marca 2015 r. z uwagi na zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub wykonywania pracy w tym gospodarstwie w związku z przyznaniem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, która wynosiła 5 300 osób. Jednocześnie przyjęto, że oszacowana liczba ubezpieczonych w KRUS byłych rolników i domowników uprawnionych do ww. świadczeń będzie niezmienna w skali roku oraz w kolejnych latach

1) w wysokości określonej w projekcie ustawy, tj. 27, 52% podstawy wymiaru stanowiącej kwotę wypłacanego świadczenia przez właściwy organ (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta)

Wyszczególnienie	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian (mln zł)										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (1-10)
Wydatki budżetu państwa na składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe KRUS	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	156,0

Opracowanie KRUS

Założenia:

a) miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe odprowadzana byłaby – tak jak do ZUS- w wysokości 27,52% (zgodnie z art. 15 i 22 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. 19,52% na ubezpieczenie emerytalne i 8% na ubezpieczenie rentowe) od podstawy wymiaru którą stanowiłaby odpowiednio wysokość:

- specjalnego zasiłku opiekuńczego (520 zł) i wynosiłaby 143,1 zł,
- zasiłku dla opiekuna (520 zł) i wynosiłaby 143,1 zł,
- świadczenia pielęgnacyjnego (1200 złw okresie od 01.01.2015-31.12.2015 r.) i wynosiłaby 330,24 zł.

b) Przyjęto równy rozkład liczby osób- po 1/3 - uprawnionych do przedmiotowych świadczeń, tj. z oszacowanej liczby ubezpieczonych w KRUS – 6300 osób.

- 2) w wysokości proponowanej w opinii MRiRW tj., według zasad obowiązujących w KRUS- w wysokości 10% kwoty emerytury podstawowej (składka podstawowa)

Wyszczególnienie	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian (mln zł)										Łącznie (1-10)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Wydatki budżetu państwa na składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe KRUS	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	67,0

Opracowanie KRUS

Założenia: Miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacana jest w wysokości podstawowej składki obowiązującej w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników – obecnie 88 zł miesięcznie (10% kwoty najniższej emerytury wynoszącej obecnie. 880,45 zł)

II. Szacowana kwota wydatków na emerytury z Funduszu Emerytalno-Rentowego KRUS dla osób ubezpieczonych w KRUS z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna

Wyszczególnienie	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian (w mln zł)										Łącznie (1-10)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Wydatki FER KRUS	1,5	4,5	7,4	10,5	13,5	16,5	19,5	22,5	25,5	28,5	149,9

Opracowanie KRUS

Założenia:

- 75% liczby osób wyłączonych z ubezpieczenia społecznego rolników z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej w związku z uzyskaniem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna - powróci do systemu rolniczego.*
- Okolo połowa z osób włączonych do ubezpieczenia, uzyska prawo do emerytury rolniczej w ciągu najbliższych 10 lat, tj. ok. 240 osób rocznie.*
- Wysokość emerytury rolniczej za 25 lat ubezpieczenia społecznego rolników wynosi 1.038,93 zł i jest stała w kolejnych latach (bez uwzględnienia skutków waloryzacji).*

GLÓWNY SPECJALISTA
Joanna Żurawińska

PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Nalewajk